

Arnljotskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2020–2021

Reviderad 2020-12-01

Innehållsförteckning

Mål i arbetet att förebygga diskriminering kränkande behandling	5
<i>Skolans värdegrund enligt skollagen (2010:800) 1 kap 5 § .....</i>	5
<i>Verksamhetsformer som omfattas av planen .....</i>	5
<i>Ansvariga för planen .....</i>	5
<i>Elevernas delaktighet och förankring av planen .....</i>	5
<i>Personalens delaktighet och förankring av planen .....</i>	6
<i>Vårdnadshavarnas delaktighet och förankring av planen.....</i>	6
<i>Utvärdering av årets plan .....</i>	6
Kartläggningsmetoder	6
Förebyggande åtgärder för att förhindra diskriminering och kränkande behandling	7
<i>Mål.....</i>	7
<i>Under läsåret 20/21 är följande förebyggande insatser planerade .....</i>	7
Främjande insatser för att förebygga diskriminering och kränkande behandling	7
<i>Mål.....</i>	7
<i>Gemensamt förhållningssätt för att främja trygghet och studiero .....</i>	8
<i>Bemötande för elevens bästa .....</i>	8
<i>Trygghet och studiero.....</i>	9
<i>Pedagogiskt ledarskap.....</i>	10
<i>Aktiviteter för att främja trygghet och studiero .....</i>	10
<i>Ordningsregler.....</i>	10
<i>Rastverksamhet .....</i>	11
<i>Fasta placeringar.....</i>	11
<i>Fadderverksamhet.....</i>	11
<i>Trygghetsgruppen .....</i>	11
<i>Värdegrundslektioner.....</i>	11
<i>Gemensamma traditioner .....</i>	11
<i>Rutiner vid kränkande behandling.....</i>	11
<i>Elevråd och klassråd .....</i>	11
<i>Scheman .....</i>	11
<i>PAX .....</i>	11
<i>Tydliga lektionsmål.....</i>	11
<i>Elevenkäter.....</i>	12
<i>Rastverksamhet .....</i>	12
<i>Innehåll.....</i>	12
<i>Syfte .....</i>	12

LGR 11.....	13
Tillvägagångssätt	13
Åtgärder för att förebygga diskriminering	13
Kön	13
Könsöverskridande identitet eller uttryck	13
Religion eller annan trosuppfattning.....	14
Funktionsnedsättning.....	14
Sexuell läggning.....	14
Etnisk tillhörighet	14
Ålder.....	14
Rutiner vid misstänkt kränkande behandling/trakasserier	14
1. Kännedom om kränkande behandling/trakasserier	14
2. Rapportera i DF respons	14
3. Utredare utses	15
4. Utredning genomförs.....	15
5. Ta beslut om ärendet är kränkande behandling.....	15
6. Vidta åtgärder	15
7. Följ upp ärendet.....	15
8. Ytterligare insatser	15
Vid allvarigare kränkningar kan rektor kontakta socialtjänst eller göra en polisanmälan. Som sista åtgärd om kränkningarna ej upphört kan den/de som utfört handlingen få byta klass eller skola.	15
Arbetsgång för samtal vid kränkande behandling/trakasserier	16
1. Samtal med utsatt elev/elever.....	16
2. Samtal med elev/elever som har utfört kränkande behandling	16
3. Alla samtal ska ske enskilt	16
4. Uppföljning	16
Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks av personal	17
Rutiner för uppföljning	17
Rutiner för dokumentation	18
Ansvarsförhållande.....	18
Bilaga 1.....	19
Normkritiskt förhållningssätt.....	19
Diskriminering.....	19
Direkt diskriminering	19
Indirekt diskriminering.....	19
Trakasserier	19
Sexuella trakasserier.....	19
Bristande tillgänglighet	20

<i>Instruktioner att diskriminera</i>	20
<i>Kränkande behandling</i>	20
<i>Repressalier</i>	20
<i>Diskrimineringsgrunder</i>	20
Kön	20
Könsöverskridande identitet eller uttryck	20
Etnisk tillhörighet	20
Religion eller annan trosuppfattning	21
Funktionsnedsättning	21
Sexuell läggning	21
Ålder	21
Processkarta kränkande behandling av barn och elever BOUF Bilaga 2	22

Mål i arbetet att förebygga diskriminering kränkande behandling

Arnljotskolan ska vara en trygg lärmiljö för alla elever. Det ska inte finnas någon kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.

Skolans värdegrund enligt skollagen (2010:800) 1 kap 5 §

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskilda rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, årskurs 1–3 samt fritidshem.

Ansvariga för planen

Rektor har det yttersta ansvaret för planen. Till rektors förfogande står specialpedagog samt ansvarig personal i Likabehandlingsgruppen och ansvarig personal och elever i Trygghetsgruppen.

Planen gäller från: 2020-08-30

Planen gäller till: 2021-08-30

Årets plan ska utvärderas senast 2021-06-16

Elevernas delaktighet och förankring av planen

Arnljotskolan har regelbundna klassråd och elevråd. Elevrådet ska vara delaktig vid utvärderingen av Planen mot diskriminering och kränkande behandling i slutet av läsåret. Samtliga elever på skolan görs delaktiga i planen genom att klassvis gå igenom planen vid höstterminens början. En gång per termin genomförs sociogram och elevenkäter för att utvärdera trygghet och studiero på skolan. Inför utvecklingssamtal genomförs en individuell kartläggning av elevers trivsel och trygghet på skolan.

Personalens delaktighet och förankring av planen

Personalen involveras i planen genom att varje avdelning granskar, diskuterar, utvärderar och planerar för kommande läsårets insatser. Hela skolan har enats om ett gemensamt förhållningssätt för att skapa trygghet och studiero samt förebyggande åtgärder för att motverka diskriminering. Skolan har ett aktivt värdegrundsarbete där man arbetar utifrån de nationella målen i läroplanen. På skolan finns en Trygghetsgrupp med elever, lärare och fritidspedagog. Trygghetsgruppens syfte är att tillsammans med eleverna öka tryggheten på skolan genom samarbetsövningar och fadder dagar. Skolan har en Likabehandlingsgrupp som består av lärare, fritidspedagog, specialpedagog och rektor som ansvarar för att leda och samordna arbetet att förebygga kränkande behandling och diskriminering.

Vårdnadshavarnas delaktighet och förankring av planen

Vårdnadshavare informeras om innehållet i Planen mot diskriminering och kränkande behandling vid läsårets första föräldramöte. Därefter finns planen att läsa på Arnljotskolans hemsida, Östersunds kommun, Elevernas vårdnadshavare får också lämna synpunkter på planen.

Utvärdering av årets plan

Årets plan ska utvärderas i slutet av vårterminen 2021. Utvärdering sker med Elevhälsoteamet, Likabehandlingsgruppen och skolans pedagoger i slutet av vårterminen 2021. Underlaget till utvärderingen hämtas bland annat från trivselenkäter, sociogram och skolhälsovårdens hälsosamtal. Utvärderingen ska innehålla resultat och analys av främjande och förebyggande insatser. Ansvarig för att årets plan utvärderas är rektor Nina Magnusson.

Kartläggningsmetoder

Vi kommer att använda oss av flera metoder för att kartlägga och avvärja risker för diskriminering och kränkande behandling.

- Specialpedagogiska skolmyndighetens värderingverktyg för tillgänglig lärmiljö med start under vecka 44.
- Elevintervjuer som klasslärare genomför inför utvecklingssamtal under höst och vårtermin.
- Sociogram med uppföljningar som fritidspedagogerna genomför en gång per termin.
- Trygghetsvandringar
- Klassråd
- Elevråd
- Enkät trygghet och studiero genomförs en gång per termin.
- Skolhälsovårdens hälsoenkät som utförs av skolsköterska.

Förebyggande åtgärder för att förhindra diskriminering och kränkande behandling

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, kränkande behandling och trakasserier som finns i vår verksamhet och som framkommit i de kartläggningar och utvärderingar som vi har gjort.

Mål

Arnljotskolan ska vara en trygg lärmiljö för alla elever. Det ska inte finnas någon kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.

Under läsåret 20/21 är följande förebyggande insatser planerade

- Planerade rastaktiviteter varje dag.
- PAX. Alla klasser använder PAX för ökad trygghet och studiero.
- Hög vuxennärvaro under raster. Rastvärdar är synliga med gula västar på och täcker in alla områden på skolgården.
- Personalen deltar vid turneringar och förbereder eleverna på hur man gör på spelplanen. Eleverna får träna på att både vinna och förlora.
- Materialet "Bråka smartare" på Värdegrundslektionerna för att hjälpa eleverna att förebygga och hantera konflikter.
- Stående punkt med förebyggande och främjande arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering på avdelningarnas arbetslagsträffar.

Främjande insatser för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt på och utanför lektionstid och är en målinriktad värdegrund för att motverka att diskriminering och kränkande behandling sker. De främjande insatserna utgår från skolans styrdokument., kapitel 1 och 2 i Läroplanen.

Mål

Arnljotskolan ska vara en trygg lärmiljö för alla elever. Det ska inte finnas någon kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.

Gemensamt förhållningssätt för att främja trygghet och studiero

Bemötande för elevens bästa

Gemensamt ansvar

På Arnljotskolan har vi ett gemensamt ansvar över alla elever och utgår alltid från elevens bästa.

Goda relationer

Vi skapar goda relationer mellan elever, pedagoger och vårdnadshavare genom att lyssna på allas tankar och åsikter. Alla är viktiga.

Hälsar alltid

Vi hälsar alltid på alla elever och vuxna.

Samtalar enskilt vid behov

Vi samtalar inte om elever och deras behov inför eleverna.

Talar med berörda vårdnadshavare

Vi talar bara med berörda vårdnadshavare om deras barn.

Inkludering

Vi bemöter eleverna utifrån varje elevs behov och individanpassar lärandet utifrån elevens bästa. Inkludering är att utgå ifrån elevens behov. Varje elev är unik och kan behöva olika lösningar.

Närvarande och aktiva

Vi skapar trygghet och studiero genom att vara närvarande, fokuserade och aktiva i elevernas lärande på lektioner, raster och fritidshemstid.

Ingriper och visar goda exempel

Vi ingriper direkt när elever inte följer ordningsreglerna eller förstör studieron. Vi tillrättavisar och visar på goda exempel.

Förstärker och uppmuntrar

Vi förstärker, uppmuntrar och ger positiv feedback till eleverna i lärandet och i sociala situationer.

Tillsyn

Vi ansvar för tillsyn i klassrum, grupprum, fritidsrum eller andra utrymmen där eleverna är.

Tydliga ledare

Alla pedagoger är tydliga ledare i klassrummet, korridorer, matsal, på raster och fritidshemmet och visar eleverna goda exempel hur eleverna ska göra i lärandet och sociala situationer.

Tillåtande klimat

Vi lär eleverna att det är tillåtet att misslyckas i lärandet och sociala situationer för att därefter prova igen.

Alla pedagoger är ledare

Vi lär eleverna att alla pedagoger är ledare genom att vi pedagoger turas om att hålla ledarskapet där det är tydligt

att alla pedagogerna ansvarar för att sätta gränser, ramar och struktur hur det ska vara i klassrummet och på fritidshemmet för att skapa trygghet och studiero.

Lågaffektivt bemötande

Vi har ett lågaffektivt bemötande när vi lär eleverna hur de ska hantera konflikter. Vi är lugna och hjälper elever som hamnat i svåra situationer genom att tydligt ingripa och ta elever i konflikt ifrån varandra för att sedan lågaffektivt reda ut vad som har hänt och hur vi kan lösa situationen för allas bästa.

Aktiviteter för att främja trygghet och studiero

Ordningsregler

Vi har gemensamma inomhusregler, matsalsregler, uteregler och IT-regler.

Rastverksamhet

Vi har planerade och organiserade rastaktiviteter med rastvärdar varje dag.

Fasta placeringar

Eleverna har fasta placeringar i klassrum och matsal.

Fadderverksamhet

Vi har Fadderverksamhet som syftar till att skapa trygghet mellan elever.

Trygghetsgruppen

Trygghetsgruppen planerar aktiviteter som t ex samarbetsövningar som genomförs under hela läsåret i syfte att skapa trygghet och trivsel. Trygghetsgruppen gör trygghetsvandringar för att kartlägga vart det finns otrygga platser inomhus och utomhus.

Värdegrundslektioner

Varje klass har schemalagda värdegrundslektioner med fritidspedagog som använder materialet "Bråka smartare".

Gemensamma traditioner

Vi har Gemensamma traditioner, tex skridskoåkning på arenan, Luciafirande, Lilla Vasaloppet, innebandyturnering.

Rutiner vid kränkande behandling

Vi har tydliga rutiner hur kränkande behandling ska hanteras.

Elevråd och klassråd

Vi har Elevråd och klassråd. Elevrådet är en plats för elevernas röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan.

Elevrådets uppgift är att:

- Samla och stärka elever på skolan.
- Värna om elevers rättigheter.
- Representera och föra fram elevers röst.

Scheman

Vi har scheman i klassrum över skoldag och fritidshemsverksamheten för att skapa trygghet och förförståelse hur dagen ska vara.

PAX

Vi använder PAX-metoden i undervisningen för att skapa trygghet och studiero.

Tydliga lektionsmål

Lektionerna har Tydliga lektionsmål som beskriver vad eleverna ska lära sig.

Elevenkäter

Vi genomför enkäter en gång per termin där vi kartlägger elevernas trygghet och studiero. Utifrån behov genomför vi åtgärder för att förbättra studieron.

Rastverksamhet

Eleverna har rast ca en femtedel av skoldagen. Därför är det viktigt att vi pedagoger erbjuder eleverna en trivsamt och trygg rast. På rasterna ska eleverna känna gemenskap och delaktighet. Pedagogerna som är ute erbjuder roliga, utmanande och lärorika aktiviteter. Rasten ska vara till för alla oavsett om eleverna vill ta det lugnt eller vara aktiv. Rasten ska vara en plats av glädje och återhämtning.

Innehåll

- Skapa en trygg och trivsamt rast för eleverna, som inbjuder till glädje, utforskande, lärande och gemenskap.
- Ett bra rastklimat och psykosocial miljö där eleverna finner välbefinnande samt återhämtning.
- Skapa och utveckla intresse och kunskaper hos eleverna.
- Att pedagogerna som är ute är lyhörda och observerar hur eleverna har det (mående, humör, ensam och så vidare), under rasten

Syfte

- Att stimulera eleverna på rasterna
- Att aktivt motverka alla former av kränkningar, diskrimineringar och utanförskap.
- Förebygga konflikter.
- Alla ska känna sig trygga när de är ute på rast.
- Lätt att "hoppa in och ut" i de styrda aktiviteterna.
- Det ska vara varierande aktiviteter som ska inbjuda till gemenskap, glädje, delaktighet och utforskande lärande.
- Vara en plats där elever får ny energi, återhämtning och skapar lust att lära.
- Inbjuder till fysisk aktivitet och mental stimulans.
- Bygger band mellan avdelningarna.
- Få upp ögonen för nya lekar och aktiviteter.
- Rasten är till hjälp för eleverna att skapa nya relationer.

LGR 11

- Röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang
- Medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.
- I sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- Aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper,
- Visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.
- Uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd.

Tillvägagångssätt

För att vi ska få till bra och trygga raster gäller det att vi som pedagoger är närvarande. Vi håller i och utformar roliga lekar/aktiviteter. Men det gäller även att det finns pedagoger som stöttar, lyssnar och observerar vad som sker under rasten.

Aktiviteterna som erbjuds ska vara varierande där alla som vill kan vara med.

Utbudet av aktiviteterna ska vara så att alla ska känna att de deltagit under terminen.

Aktiviteterna/lekarna som erbjuds ska vara utformade så det inbjuder till delaktighet, inbjuder till rörelse, skapar intresse för fysisk aktivitet och rekreation.

Viktigt även att aktiviteterna/lekarna körs flera gånger. För att elever ska kunna veta vilka aktivitet/lek som erbjuds så kommer veckoschema varannan vecka att sättas upp på förrådet och delas ut till varje avdelning.

En del fritidspedagoger och resurspersoner som är ute har nästan varje gång samma position på skolgården vilket gör att de får en större överblick över vad som händer.

Åtgärder för att förebygga diskriminering

Definition av diskrimineringsgrunderna samt olika begrepp finns i bilaga 1.

Kön

- För att fördela talutrymmet jämnt använder vi namnsticker.
- Vi vidgar normer så att alla barn kan utveckla förmågor och intressen utan att begränsas av könsnormer.
- Vi anordnar bandy- och fotbollsturneringar med mixade klasslag.
- Vi pratar inte om pojkar och flickor utan vi benämner eleverna med deras namn.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

- Vi tar tillvara på tillfällen till samtal med eleverna om ämnen som är aktuella för dem.
- Vi ser på filmer och läser texter där olika uttryck eller könsöverskridande identitet finns med.

Religion eller annan trosuppfattning

- Vi lär eleverna om religionsfrihet och att alla har rätt att tro på vad de vill.
- Vi lär eleverna om likheter och skillnader i olika religioner och trosuppfattningar.
- Vi ser alla elever som egna individer där olika är bra och att vi lär av varandra.

Funktionsnedsättning

- Vi samtalar med eleverna om att alla är olika för att skapa förståelse att olika elever kan behöva olika former av stöd.
- Vi har tydliga och strukturerade upplägg på våra lektioner och aktiviteter.
- Vi använder kompensatoriska hjälpmedel såsom bildstöd, sittkuddar, taktila plockmaterial.

Sexuell läggning

- Vi ser på filmer, läser texter och samtalar om kärlek där olika familjekonstellationer finns med.

Etnisk tillhörighet

- Vi lär oss om omvärlden och uppmärksammar traditioner och högtidsdagar i olika delar av världen.
- Vi lyfter fram en mångfald av personer i det material vi använder.
- Vi uppmuntrar eleverna att själva berätta om deras erfarenheter och bakgrund.
- Vi uppmärksammar och arbetar med FN dagen i faddergrupper.

Ålder

- Vi planerar vår fadderverksamhet så att alla elever kan delta.
- Alla klasser på skolan har en elevrådsrepresentant.

Rutiner vid misstänkt kränkande behandling/trakasserier

1. Kännedom om kränkande behandling/trakasserier

Om skolan får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten ska detta omgående rapporteras till rektor via DF respons.

2. Rapportera i DF respons

Misstänkt kränkande behandling ska rapporteras i DF respons av den personal som varit med /fått vetskap om eventuell kränkande behandling/trakasserier. Anmälan ska ske

skyndsamt samma dag eller senast dagen efter. Anmälningsskyldigheten har alla som arbetar på skolan.

3. Utredare utses

När ärendet har rapporterats i DF respons utser rektor en utredare. Här på skolan är det specialpedagog Camilla Hallerström och läraren Marita Edfalk Wedin som är utredare.

4. Utredning genomförs

Utredarna stödjer pedagogerna i utredningsfasen genom att via samtal ta reda på mer om vad som har hänt. För information om hur samtalen går till se rubriken "Arbetsgång samtal vid kränkande behandling".

5. Ta beslut om ärendet är kränkande behandling

Om utredningen visar att det rör sig om kränkande behandling enligt skollagen ska det fastslås.

6. Vidta åtgärder

Om utredningen visar att kränkande behandling har skett ska åtgärder vidtas för att förhindra att kränkande behandling fortsätter.

7. Följ upp ärendet

Om det är kränkande behandling ska ärendet följas upp efter en vecka för att säkerställa att kränkande behandling har upphört samt att åtgärderna för att förhindra kränkande behandling har gett effekt.

8. Ytterligare insatser

Vid allvarigare kränkningar kan rektor kontakta socialtjänst eller göra en polisanmälan. Som sista åtgärd om kränkningarna ej upphört kan den/de som utfört handlingen få byta klass eller skola.

Arbetsgång för samtal vid kränkande behandling/trakasserier

1. Samtal med utsatt elev/elever

När det finns misstanke om kränkande behandling ska ansvarig pedagog snarast prata med utsatt elev/elever och lyssna av vad som har hänt, när det har hänt, hur det gick till, vilken, eller vilka som var inblandade, hur det kändes för den utsatte. Kontakt tas med vårdnadshavare till utsatt elev/elever. Vid misstanke om kränkande behandling ska det i detta läge rapporteras i DF respons.

2. Samtal med elev/elever som har utfört kränkande behandling

När ärendet har rapporterats i DF respons och utredare har utsetts påbörjas utredning. Samtal hålls snarast med berörda elev/elever som utfört kränkande behandling. Samtalen ska vara klara, konkreta och lösningsinriktade. Vid samtalen tydliggör vi att den kränkande behandlingen måste upphöra. Ingenting annat accepteras. Det är av största vikt att den som blir kränkt blir lyssnad på och att den som kränker slutar med sitt beteende. Så långt det är möjligt närvarar två personal vid samtalet, en som leder samtalet och en som antecknar.

Samtalet dokumenteras i DF-respons. Vårdnadshavare kontaktas snarast möjligt efter genomfört samtal. Den som är utredare ansvarar för att dokumentera i DF respons.

3. Alla samtal ska ske enskilt

Alla samtal med elever ska ske enskilt, aldrig i klassen eller i grupp. Eleverna ska inte bli förvarnade. De ska inte veta om i förväg vad samtalen ska handla om. Se till att träffa alla inblandade i följd, utan att de kan träffas mellan samtalen.

4. Uppföljning

Datum för uppföljning bestäms. Återkommande uppföljningar i ärendet sker över tid till dess att den utsatte upplever att situationen har blivit bra. Kartläggningen dokumenteras av utredaren i ärendet i DF respons.

Elevhälsoteamet kan utifrån sin kompetens ge råd, stöd och vägledning.

Vid allvarigare och grövre kränkningar gör berörd personal med stöd av specialpedagog individuella handlingsplaner för den/de som utövat kränkningen och för den/de som utsatts.

Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks av personal

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av vuxen följs nedanstående plan:

- Mottagaren anmäler händelsen skriftligt till rektor.
- Rektor ansvarar för att utredning genomförs och dokumenteras.
- Rektor genomför samtal med den personal som eleven känner sig utsatt av.- Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för detta är rektor.
- Rektor informerar verksamhetschef på förvaltningen.
- Rektor handlägger ärendet och vidtar lämpliga åtgärder.
- Ärendet följs upp av rektor som genomför samtal med berörda parter.
- Samtalen dokumenteras.
- I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med sin chef, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet.

Rektor informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.

Rutiner för uppföljning

1. Uppföljning sker efter några arbetsdagar, upp till en arbetsvecka. Bestäm när vid första samtalet. Man har först samtal med den som blivit utsatt för att se om det blivit någon förändring. Samtalet dokumenteras.
2. Rektor har enskilt samtal med arbetstagaren för att se hur överenskommelser har fungerat. Därefter kontaktas elevens vårdnadshavare för att delges information om hur det gått. Samtalen dokumenteras.
3. Om kränkningarna eller trakasserier inte upphört kallas arbetstagaren till samtal hos rektor för att förtydliga allvaret i att trakasserier/kränkningarna inte upphört. Det kan då bli disciplinära åtgärder för arbetstagaren.

Rutiner för dokumentation

Ansvarig för att dokumentera är den utsedda representanten ur likabehandlingsgruppen. All dokumentation ska fortlöpande överlämnas till rektor och förvaras på expeditionen.

Följande ska dokumenteras:

- Kartläggning
- Samtal med utsatt elev
- Samtal med arbetstagare
- Uppföljningssamtal
- Möte med rektor
- Handlingsplan

Ansvarsförhållande

Utsedd representant ur likabehandlingsgruppen är ansvarig för att rutinerna följs.

Likabehandlingsgruppen finns med som rådgivande och stödjande i alla faser av arbetet utifrån personalens önskemål. Rektor är ytterst ansvarig och ser till att händelser anmäls till huvudmannen.

Bilaga 1

Normkritiskt förhållningssätt

Med hjälp av ett normkritiskt förhållningssätt kan vi få syn på och ifrågasätta begränsande strukturer och normer istället för att få individen att passa in i en mall utifrån vad som ses som normalt.

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättningen, sexuell läggning eller ålder. Diskrimineringslagen förbjuder sex former av diskriminering: Direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller på ett förfaringsätt som verkar neutralt men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad för nedsättande uttryck. Det gemensamma för trakasserier är att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Bristande tillgänglighet

Med bristande tillgänglighet menas att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga åtgärder för tillgänglighet för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Instruktioner att diskriminera

Instruktioner att diskriminera innebär en order eller instruktion att diskriminera någon genom direkt eller indirekt diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier och som lämnas till någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel kan vara t ex slag, öknamn, utfrysning, kränkande bilder eller meddelande på sociala medier.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Kvinnor, män och transsexuella kan bli diskriminerade på grund av kön. En transsexuell person kan vara någon som vill ändra kön eller som har ändrat kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan såväl vara homo- bi, hetero- som asexuella.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Människor kan ha en eller flera etniska tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning

Det är förbjudet att diskriminera på grund av religion eller tro. Kristendom och islam är exempel på religioner. En annan trosuppfattning är ateism. Den som är ateist tror inte på någon gud alls.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder.

Processkarta kränkande behandling av barn och elever BOUF Bilaga 2

